

Van de redactie

Voor u ligt de twaalfde editie van Tijdschrift Taal. Een tijdschrift dat gemaakt is in een periode waarin er veel gepraat is over de landelijke herijking van het curriculum en de toekomst daarvan. De oorspong van deze discussie ligt in wat vorig jaar is begonnen onder de vlag van Onderwijs2032. Inmiddels is er een vervolg onder de naam Curriculum.nu.

Met Curriculum.nu willen de initiatiefnemers (de Onderwijscoöperatie, PO-raad, VO-raad, AVS, LAKS en Ouders & Onderwijs) onder meer de samenhang in de onderwijsinhoud bevorderen, zorgen voor doorlopende leerlijnen en de overladenheid in het onderwijsprogramma terugdringen. Er moet duidelijkheid komen over de vraag: wat moeten alle leerlingen leren en hoeveel ruimte is er over voor eigen invulling? Komend jaar gaan 130 leraren en zo'n 20 schoolleiders die vraag beantwoorden voor het curriculum van alle leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs. Dat doen ze in negen verschillende ontwikkelteams, onder andere in het ontwikkelteam Nederlands. Het resultaat: bouwstenen die de kern bevatten van wat elke leerling moet kennen en kunnen per leergebied. Deze bouwstenen worden vervolgens gebruikt om geactualiseerde kerndoelen en eindtermen te formuleren. Een mooie uitdaging voor alle betrokkenen, ook voor opleiders en onderwijsadviseurs in het taalonderwijs!

Dit nieuwe nummer van Tijdschrift Taal biedt u de gelegenheid om – tegen de achtergrond van de ophanden zijnde curriculumherziening – na te denken over allerlei aspecten van het taalonderwijs. Naast een diversiteit aan artikelen over lezen en leesonderwijs vindt u in dit nummer een aantal andere actuele onderwerpen.

Preventie van leesproblemen begint al in groep 1/2, betogen Van Druenen en collega's. Het is zaak om te zorgen voor een goed onderwijsaanbod, waarin kleuters spelenderwijs de gesproken en geschreven taal ontdekken en verkennen, zo stellen de auteurs. Op die manier kunnen haperingen in de beginnende geletterdheid vroeg aan het licht komen, maar bovenal kan het leren lezen zo goed mogelijk worden voorbereid.

In het artikel van Bogaerds-Hazenberg en collega's staat de inhoud en didactiek van onderwijs in begrijpend lezen centraal. Zij bespreken daarbij verschillende typen kennis die bij begrijpend leren lezen een rol zouden moeten spelen. Daarnaast betogen ze dat bij begrijpend lezen meer aandacht nodig is voor tekststructuur, zodat leerlingen effectief met verschillende genres leren omgaan.

Van der Schoot en collega's doen verslag van een interventieonderzoek dat tot doel had om basisschoolleerlingen te leren 'tussen de regels' te lezen. Ze richten zich daarbij op 'situationele lezers': lezers die een tekst niet zozeer lezen als wel beleven, waarbij ze 'een filmpje in het hoofd' maken. Door zo'n filmische tekstrepresentatie wordt tekstinformatie dieper verwerkt en langer onthouden, leggen de auteurs aan de hand van hun onderzoek uit.

In het artikel van Kees Broekhof leest u hoe en waarom een goed boek de beste interventie vormt voor het bevorderen van begrijpend lezen. De integrale visie van Broekhof prikkelt tot nadenken over het taalonderwijs: zouden we niet meer dan nu het geval is moeten inzetten op leesmotivatie en leesplezier? Ook Jette van den Eijnden schrijft over de kracht – of liever gezegd 'de magie' – van het verhaal. Het artikel gaat in op de persoonlijke en sociale opbrengsten van lezen.

De column van Marc van Oostendorp stelt het actuele thema van nieuwkomers in het onderwijs centraal. Rond ditzelfde thema vertelt Anke Feenstra, die afgelopen jaar winnaar was van de LOPON2-scriptieprijs, in een interview over haar onderzoek naar het stimuleren van de taalontwikkeling van jonge vluchtelingenkinderen in het kleuteronderwijs.

Helena Taelman doet verslag van een woordenschatproject bij kleuters, waarbij gebruik is gemaakt van een alternatief didactisch denkkader. Dolf Janson, tot slot, laat een origineel geluid horen rond grammaticaonderwijs. Hij betoogt dat betekenissen en de variaties die daarmee mogelijk zijn centraal zouden moeten staan: niet de namen van zinsdelen, maar hun functie moeten leidend zijn. In algemenere zin vormt zijn verhaal een pleidooi voor het tegengaan van versnippering in het taalonderwijs – een streven dat ook binnen curriculum.nu aandacht zal krijgen.

Van de redactie - Jantien Smit